

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Полтавський національний технічний університет
ім. Ю.Кондратюка

Факультет менеджменту та бізнесу

Наукова робота

на тему:

Проблеми та перспективи організації активного дозвілля дітей та підлітків, які проживають у сільській місцевості

Виконала:

студентка групи 401-ЕО

Лисяк Вікторія

Керівник: асистент

Прохорова В.М.

Полтава 2012

Зміст

Вступ	3
1. Дозвілля як необхідна передумова духовного та патріотичного виховання молоді: зміст, проблеми та перспективи	5
2. Світовий досвід організації дозвілля підлітків	15
3. Шляхи вирішення проблемних питань організації дозвілля підлітків у сільській місцевості України та Полтавської області.....	23
Висновок	35
Список використаної літератури	37

Вступ

Одним із найважливіших завдань, як в цілому для держави, так і для Полтавській області є громадське, патріотичне виховання дітей та молоді, залучення їх до соціально-політичних та економічних перетворень.

Цьому безпосередньо сприяє ефективна організація дозвілля молоді. Успішне вирішення завдань ефективного функціонування і подальшого розвитку дозвілля молоді першочергово залежить від формування справжнього господаря на українській землі, раціонального розподілу і використання трудових ресурсів, серед яких чільне місце займає сільська молодь.

Важливі зміни характеру і змісту праці, що відбуваються нині в сільському господарстві, висувають підвищені вимоги до професійних здібностей молоді. Тому провідними напрямками діяльності суспільства повинні бути досягнення високого рівня закріплення молодих кадрів на селі, створення таких умов, які б сприяли високопродуктивній праці молоді з високою професійною майстерністю, новаторською жилкою. Забезпечення реалізації даних напрямів знаходяться в прямій залежності від духовного і патріотичного виховання молоді, адже процвітання нації залежить від доброти звичаїв, а останні – від виховання людини.

Дозвілля – чудовий простір для розвитку культури. Правильна організація дозвілля сприяє формуванню у дітей культури спілкування, зміцненню сімейних зв'язків, створює умови для самореалізації і самовиховання особистості.

Змістовний відпочинок і дозвілля, поряд з утворенням і задоволенням основних потреб дитини, відіграють велику роль в його розвитку.

Заняття дитини у вільний час не тільки розвивають у нього певні якості, але і організовує його, надають йому впевненість у своїх діях і в своїй компетентності.

У нових соціально-економічних умовах необхідно істотно розширювати традиційні напрями, форми, технології роботи з дітьми та підлітками. Пам'ятати, що дозвілля – це і час відпочинку, і сфера розвитку здібностей, реалізації інтересів, застосування знань у новій ситуації, відмінної від уроку і вільне спілкування з різними людьми. Саме час відродити роль дозвілля і показати актуальність змістовного його проведення, оскільки це допоможе активізувати потенціал розвитку дітей.

Таким чином, можна стверджувати, що дозвілля – необхідна частина життя будь-якої людини, а особливо дитини, який знаходиться в активному процесі розвитку.

Дозвілля для сучасних підлітків є однією з першорядних цінностей, в цій області реалізуються багато соціокультурні потреби дітей. Для дозвільної сфери життєдіяльності в найбільшій мірою характерна свобода особистості, яка проявляється у виборі форм, місця, часу проведення дозвілля. Саме у сфері дозвілля підлітки більш ніж де-небудь виступають в якості вільних індивідуальностей. У сучасному суспільстві, в якому спостерігається нестабільність нормативно-ціннісних систем, проблема дозвілля молоді набуває особливої її гостроти.

Метою роботи є вивчення організації дозвілля підлітків в умовах сільської місцевості та формування пропозицій щодо покращення його умов та методів організації.

Об'єкт дослідження: дозвілля підлітків в умовах сільської місцевості.

Предмет дослідження: організація дозвілля підлітків в умовах сільської місцевості.

Методи дослідження: спостереження, анкетування, аналіз, синтез.

1. Дозвілля як необхідна передумова духовного та патріотичного виховання молоді: зміст, проблеми та перспективи

Дозвілля як частина вільного часу, залучає молодь своєю неконтрольованністю і добровільністю вибору його різних форм, демократичністю, емоційною насиченістю, можливістю поєднати в ньому фізичну й інтелектуальну діяльність, творчу і споглядальну, виробничу й ігрову. Для значної частини молодих людей соціальні інститути дозвілля є основними джерелами соціально-культурної інтеграції й особистої самореалізації. Однак усі ці переваги діяльності сфери дозвілля поки ще не стали надбанням, звичним атрибутом способу життя усієї молоді.

Дозвілля здатне об'єднати і відпочинок і працю. Велика частина дозвілля в сучасному суспільстві запропонована різними видами відпочинку, хоча поняття "дозвілля" включає в себе і такі види діяльності, як продовження освіти, громадська робота на добровільних засадах.

У процесі дозвілля молодь набагато простіше формує поважне ставлення до себе, навіть особисті недоліки можна подолати за допомогою дозвільної активності. Дозвілля впливає на формування характеру дитини, в частині таких якостей як ініціативність, впевненість у собі, стриманість, мужність, витривалість, наполегливість, щирість, чесність.

Дозвілля при відомих обставинах може стати важливим чинником фізичного розвитку дітей. Улюблені заняття в години дозвілля підтримують емоційне здоров'я. Дозвілля сприяє виходу з стресів і дрібних турбот, і, нарешті, дозвілля визнається значним знаряддям у попередженні розумової відсталості та реабілітації розумово хворих дітей. Особлива цінність дозвілля полягає в тому, що воно може допомогти дитині, підліткові, юнакові реалізувати те краще, що в ньому є.

Дозвілля дітей – вільний від обов'язкових навчальних занять час, що використовується для ігор, прогулянок і спорту, читання, занять мистецтвом, технікою та іншими видами корисної діяльності за власним потягом дітей .

Дозвілля для підлітків – це сфера, в якій, виступаючи в нових ролях, відмінних від сімейних і шкільних, вони особливо гостро і повнокровно розкривають свої природні потреби в свободі та незалежності, активній діяльності та самовираженні.

Одне з важливих завдань дитячого дозвілля – допомогти у виборі професії. Від першого періоду дитинства до юнацького віку все актуальнішим стає питання про обрання професії. Від тривіального: "Ким бути?" в дитинстві, до болісного пошуку свого місця в житті в юнацькі роки, питання вибору професії хвилює всі вікові групи підростаючого покоління.

Більшість дітей знаходять відповідь на це важливе питання у сфері дозвілля. Під час дозвілля діти читають книги, дивляться кінофільми, спектаклі й телепередачі, де відкривають для себе світ професій. А, обравши для себе професійний шлях, переважно на дозвіллі, набувають знання і розвивають здібності, навички специфічні для того чи іншого виду діяльності. І, нарешті, дозвільні установи цілеспрямовано здійснюють профорієнтаційну діяльність, тобто, дитяче дозвілля передбачає здійснення профорієнтаційної функції.

Дозвілля – це діяльність, що здійснюється в руслі певних інтересів і цілей, які ставить перед собою людина. Засвоєння культурних цінностей, пізнання нового, творчість, фізкультура і спорт, туризм, подорожі – ось чим і ще багатьом іншим може бути зайнятий він у вільний час. Всі ці заняття вкажуть на досягнутий рівень дозвілля.

Енциклопедичний словник дає таке визначення: "Дозвілля – частина неробочого часу, що залишається у людини за вирахуванням непорушних, необхідних витрат. У структурі вільного часу виділяють активну творчу діяльність; навчання, самоосвіта; культурне споживання; спорт та інше; аматорські заняття, ігри з дітьми; спілкування з іншими людьми".

Існує кілька типів проведення вільного часу в залежності від здатності сприймати той чи інший вид мистецтва. Очевидно, що «масове мистецтво» відрізняється легкістю сприйняття, доступністю, орієнтацією на типовість, що і доводить високий рівень відвідуваності розважальних закладів.

Кіно – проміжний вид мистецтва, доступний більшості шанувальників як «високого», так і «масового мистецтва». На сьогоднішній день інтерес до даного виду мистецтва загострився знову, ходити в кіно стає у молоді все більш модним. Популярність його перевершує популярність драматичних та оперних театрів разом узятих.

Відвідування дискотек – своєрідна відмінна картка молоді у віці від 15 років. Період дорослішання відзначається характерним прагненням до спілкування з однолітками і бажанням сподобатися протилежній особі. Бути завжди в центрі подій, розважатися і отримувати задоволення – це властиво підліткам старше 15 років, особливо в період студентства.

Заняття спортом у вільний час є одним з основних способів проведення дозвілля, і в більшості випадків спорту віддають перевагу юнаки.

У деяких випадках вважають за краще проводити час з друзями на вулиці підлітки 15 -17 років, у більш ранньому віці у дітей дещо інші інтереси.

Туризму та відпочинку на природі віддають перевагу 31,2% молодих людей, це третій за популярністю вид відпочинку у молоді.

За читанням газет і журналів проводять своє дозвілля 20,1% опитаних, в більшості випадків це старша група підлітків у віці 15-18 років.

Серед молодих людей з вищою освітою відвідувачів всіляких дозвіллевих закладів у півтора - два рази більше, ніж серед молодих людей із середньою та середньою спеціальною освітою.

Інші любителі мистецтва рідше взаємодіють з авторами і виконавцями різних творів, так як обмежуються зверненням до продукції

культурної індустрії – музичних записів, кінофільмів. Вони читають книги вдома або в бібліотеці, дивляться телевізор, слухають музичні записи.

У проведенні дозвілля та освоєнні мистецтва особливо важлива роль засобів масової інформації. Технічні канали зв'язку, а також різноманітна техніка надають багатомільйонній аудиторії майже необмежені можливості знайомитися з мистецтвом, отримувати художні враження не тільки в домашніх умовах, але і в різних ситуаціях практично в будь-який час доби.

Особливо слід сказати про такий варіант захоплення мистецтвом, який пов'язаний з аматорськими художніми заняттями: музикуванням, участю у виставах, виготовленням художніх виробів, малюванням. Такий спосіб освоєння мистецтва на дозвіллі пов'язаний з глибоким і ефективним зануренням людини в світ прекрасного, визнанням високої місії мистецтва в суспільному розвитку.

Ще один варіант захоплення мистецтвом на дозвіллі - знайомство з історичними пам'ятниками і мистецькими шедеврами культури інших народів. Людина витрачає вільний час на далекі поїздки, відвідує інші країни для огляду цікавиться музеями, відвідує популярні кінофоруми чи театральні фестивалі.

Особлива роль, розвитку дозвілля належить часу, що проводиться з коханою людиною. Стан закоханості, напруження емоцій і почуттів, які юнак і дівчина відчують в ці моменти, а також їх бесіди, душевне і духовне взаємодія – все це додає спілкуванню неповторний, що запам'ятовується характер. Світове образотворче мистецтво, а також поетичні, художньо-прозові і навіть релігійні тексти, починаючи з біблійної «Пісні пісень» і закінчуючи сучасною любовно - поетичної лірикою, повні відображенням тих переживань і думок, які відчуває кожна людина, коли залишається наодинці з об'єктом своїх почуттів .

Специфічний і яскравий зміст дозвіллевої діяльності формується завдяки безпосередній участі в грі, змаганні чи у процесі спостереження за їх ходом.

Розглянемо як приклад діяльність фітнес-клубів, що виконують рекреаційну роль. Відвідувачам фітнес-клубу пропонують певний набір послуг спортивно-оздоровчого медичного та санітарно-гігієнічного характеру. У багатьох випадках ці послуги можуть доповнюватися допомогою у психологічній реабілітації, послугами громадського харчування. У вихідні дні може бути організований виїзд на природу для занять спортом на свіжому повітрі. Все це сприяє створенню в клубі атмосфери доброзичливості, активного дружнього спілкування, що мотивує багатьох людей домагатися статусу постійного члена клубу.

Разом з тим чимало дозвіллевих занять спочатку мають багатоцільовий характер, що дозволяє інтегрувати в них одночасно різні змістові компоненти. Наприклад, насичені різноманітним змістом такі дозвільні форми, як клубний відпочинок, багато форм туризму, святкові гуляння, видовищно-масові заходи. Найбільш різноманітні за змістом масові святкування, спортивні змагання, туристські подорожі.

На сьогоднішній день проблема дозвілля підлітків стоїть дуже гостро. Найчастіше дітям просто нема чим себе зайняти. Наївно було б думати, що, побудувавши достатню кількість кафе, дискотек вирішується підліткові проблеми.

Фактором, багато в чому визначальним образ і стиль життя молодих людей, стає криміналізація і комерціалізація їх дозвілля. Набуває все більш актуального характеру проблема особистої безпеки молодих людей: соціологічні дослідження свідчать, що близько 50% з них піддавалися коли-небудь фізичному насильству з боку однолітків або дорослих, а 40% відчували на собі рукоприкладство батьків.

Прагнення уникнути реальних проблем в світі ілюзії сприяє масовому поширенню алкоголізму і наркоманії серед підлітків. Наркоманія сьогодні стає найпотужнішим чинником соціальної дезорганізації, представляючи велику загрозу для нормального функціонування всього суспільного організму. За свідченням фахівців, причини зростання наркоманії в певній мірі є результатом конфлікту особистості та суспільства, що особливо яскраво проявляється в кризі соціалізації.

Адже протягом останніх п'яти років більш як у 2,3 рази кількості споживачів наркотиків з-поміж сільських жителів, тоді як по Україні в цілому кількість споживачів наркотиків зросла в 1,4 рази. Відповідно до матеріалів, місцева преса висвітлила у статті «Про дитячий та підлітковий алкоголізм» («Вільним шляхом», №20, 15.05.2010) лікар – нарколог центральної районної лікарні міста Ківерці розповів про рівень дитячого та підліткового алкоголізму в Україні. Також дана проблема піднімається у статтях «Нарешті пиво визнано алкоголем» («Сільські новини», №15, 10.04.2010р.), «Пити алкоголь в громадських місцях заборонено» («Наше життя», №33, 29.04.2010р.), «Чи покаже акциз каприз?» («Волинь – нова», №59, 01.06.2010р.), «Чи станемо ми у майбутньому суспільством п'яниць» («Горохівський вісник», №26, 03.07.2010р.).

Великий вплив на підлітка робить телебачення, де з екранів обрушується на молодь заряд величезної руйнівної сили. Щодня показ сцен жорстокості і насильства – морального свавілля. Вбивства, насильства, грабежі, смерть – не сходять з екранів. Телебачення методично, день у день руйнує духовну середу суспільства, насаджуючи культ користолюбства, наживи, красивою, багатю радощами і пригодами життя, повної сексуальної розбещеності і насильства. Це пряма психологічна атака на молоде покоління, у якого ще не вироблений імунітет на таке розтлінний вплив. Саме тому суспільство поступово починає звикати до дитячої безграмотності, бездоглядності, дітям правопорушникам і злочинцям. Телебачення ж

підносить нам це як щось неминуче, звичайне. Телебачення впливає на формування системи духовних цінностей і поведінки. На сьогоднішній час фіксується все більше число підлітків, які заперечують навіть сам факт можливої гарної поведінки дорослим, в тому числі батькам і вчителям, пояснюючи це своєю більшою у порівнянні зі старшими, інформованістю про «сучасні правила життя».

Згубно впливають на дітей жорстокі сцени, постійно демонстровані по телебаченню. Необхідно звернути увагу на безперервний потік брутальності і жорстокості в сучасних мультфільмах для дітей. Демонстрація насильства на телеекранах веде до агресивної поведінки дітей, що дивилися ці програми. Агресія може бути інструментальна і ворожа. Інструментальна агресія виявляється людиною для досягнення визначеної мети, вона дуже часто виявляється в молодших дітей: (я хочу забрати іграшку, предмет і т.д.). У старших дітей частіше демонструється ворожа агресія, спрямована на те, щоб заподіяти людині біль.

Проблема змістовності комп'ютерних ігор важлива, багато хто з підлітків свій "комп'ютерний час" проводить у формі примітивних ігор, що не вимагають великого розумового напруження і абсолютно не сприяють розвитку. Багатогодинна безглузда гонитва за "умовним супротивником", "знищення ворога" нехитрими примітивними способами поступово ведуть до інтелектуальної деградації гравця. Інша реальна небезпека таких ігор полягає в тому, що незміцніла дитяча психіка підсвідомо сприймає ігровий девіз: "Убий все, що рухається" як якесь керівництво до дії в реальному житті.

За твердженням психологів, найчастіше комп'ютерні ігри такої категорії стають причиною дитячих страхів і навіть неврозів. У дітей змінюється психіка, вони стають агресивнішими. Вважається, що найбільше вимотують дітей ігри, розраховані на швидкість реакції (так звані "війнушки", "стрілялки"). Цілком очевидно, що комп'ютерні ігри, здатні заподіяти шкоди

дитячій психіці, що провокують жорстокість, насильство та інші ниці почуття, не повинні використовуватися у дозвіллевих розвагах підростаючого покоління.

Найбільший інтерес у підлітків викликає така форма організації дозвілля, як дискотека - клуб. Існують два види дискотеки - танцювально-освітні (дискотека - клуб) і танцювально-розважальні (дискотека - танцмайданчик). Якщо в першому випадку переслідується чітка мета, яка супроводжується якоюсь тематикою, то друга не має ніякої мети. Так, створення диско - клубу сприяє розвитку музичного смаку.

Одним з надзвичайно важливих видів зайнятості вільного часу дітей в сучасних умовах стає спортивно-оздоровча діяльність у зв'язку з тим, що стан їхнього здоров'я в Україні викликає особливу тривогу. Формування здорового способу життя, що включає раціонально побудований режим навчання, відпочинку, фізичні вправи, об'єднані в оптимальному режимі, правильне харчування, загартовування, проведення гігієнічних і психофізичних заходів мають стати складовим елементом діяльності кожного з соціальних інститутів. Проте стурбованість викликає і стан матеріально технічної бази. Споруди для занять фізичною культурою і спортом у сільській місцевості не відповідають сучасним вимогам і міжнародним стандартам. Водночас кількість населення, яка була охоплена фізичною культурою і спортом у сільській місцевості, за останніми даними, зросла майже на 10 тис. осіб.

В частині роботи щодо діяльності у сфері формування здорового способу життя сільської молоді, збільшення чисельності молоді залученої до занять фізичною культурою і спортом, організацію фізкультурно-масової та спортивної роботи серед сільського населення покладено на районні ради фізкультурно-спортивного товариства "Колос". Протягом I півріччя 2010 року проведено ряд фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів серед цієї категорії населення, а саме: легкоатлетичні змагання міських школярів під девізом "Хто ти, майбутній олімпієць?"; змагання з міні-

футболу, тенісу, шахів, шашок серед студентів професійно-технічних училищ та вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації; чемпіонатів обласної ради фізкультурно-спортивного товариства "Колос" з футболу, а також чемпіонатів районів з футболу.

Серед маси організацій, що займаються організацією дозвілля молоді, лідируюче місце посідають заклади культури. Як показує практика, реальна діяльність установ культури з профілактики різних асоціальних явищ, у тому числі і злочинності, набагато ширше, різноманітніше і глибше. У неї залучені практично всі категорії населення, хоча, безсумнівно, в якості пріоритетних тут виділяються діти, підлітки та молодь.

Грамотна організація дозвільної зайнятості і освіти засобами культури і мистецтва розглядається сьогодні як альтернатива підліткової бездоглядності, що є однією з передумов здійснення протиправних дій, як одна зі складових великої роботи з первинної профілактики цього асоціального явища.

Підлітки, в силу своїх вікових психологічних особливостей, готові сприймати все нове й непізнане, не замислюючись про наслідки. При цьому вони ще ідеологічно нестійкі, в їх уми легше впровадити як позитивний, так і негативний образ. Коли немає позитивної альтернативи, то ідеологічний вакуум швидко заповнюється наркотиками, курінням, алкоголізмом та іншими шкідливими звичками.

Саме тому основним завданням органів управління та закладів культури повинна стати організація дозвільної зайнятості дітей та підлітків, удосконалення та розширення переліку наданих культурних послуг з урахуванням дозвіллевих уподобань цієї категорії населення.

Створення позитивного, привабливого іміджу установи культури дозволить залучити в його стіни більше дітей та підлітків, що створить певну альтернативу дозвільному проведенню часу, що є однією з передумов скоєння злочинів. Особливо це актуально для підлітків сільської місцевості,

де культурний рівень населення набагато поступається цьому ж рівню міського населення. У сільській місцевості і селищах підліткам іноді не з кого брати приклад, вони не знають, як можна з користю проводити вільний час.

Велику роль у світлі розглянутої проблеми відіграють бібліотеки як установи, які здійснюють інформаційно-просвітницьку діяльність з формування у підростаючого покоління правової культури, негативного особистісного ставлення до скоєння протиправних дій. Для бібліотек характерна така форма роботи з підлітками, як різні тематичні вечори (ідейно й сюжетно організована ланцюжок усних виступів, образів, об'єднаних між собою сценарієм і режисерським ходом).

У Рекомендаціях парламентських слухань звертається увага на створення умов для задоволення культурних потреб сільських дітей і молоді. Важливою умовою забезпечення бібліотечно-бібліографічних запитів сільського юнацтва є наявність у бібліотеках нової літератури з різних галузей знань. Значну частину нових надходжень складають книги за державними та регіональними програмами. За програмою "Українська книга" у II кварталі 2010 року надійшло 160 примірників книг. Згідно Програми економічної підтримки засобів масової інформації та книговидавничої справи в області у I півріччі 2010 року безкоштовно передано для розподілу бібліотекам, у тому числі сільським, 4300 прим. (13 назв) книг місцевих авторів. У рамках акції "Допоможімо сільській бібліотеці" подаровано 1923 прим. книг.

У травні 2010 року питання роботи бібліотек із сільською молоддю розглядалися на обласному семінарі директорів районних, міських централізованих бібліотечних систем на тему "Впровадження нових бібліотечних послуг з використанням сучасних інформаційних технологій".

2. Світовий досвід організації дозвілля підлітків

У сучасному зарубіжному суспільстві дозвіллева діяльність має системний характер, являє собою чітку сформовану сферу морально-етичних та духовних цінностей, у центрі якої перебуває вже не економічна діяльність, а людина з її здібностями, запитами та інтересами.

Дозвілля за кордоном розглядається як сфера розвитку особистості та соціальної культури, формування громадянської позиції, розкриття духовного потенціалу учнівської молоді, відображення та збереження національних традицій, культурної спадщини народу. Культурні ініціативи школярів реалізуються в екозаповідниках, паркових установах, музеях, бібліотеках, виставочних залах, картинних галереях.

У кожній країні створюються умови для художнього й естетичного розвитку учнівської молоді, для її творчої самореалізації в системі мистецтв (музика, живопис, хореографія, література) через велику кількість культурно-мистецьких гуртків, клубів, об'єднань.

У зарубіжному дозвіллі кінця ХХ сторіччя утвердилось таке поняття, як „клубна культура”, яка охоплює сукупність традицій, звичаїв, етичних правил, цінностей, вироблених членами клубу в процесі тривалої клубної діяльності. Необхідно відмітити, що в зарубіжних країнах перевага надається розвитку культурно-дозвіллевих закладів клубного типу. Наприклад, у Чехії розповсюджена клубна форма організації вільного часу учнівської молоді. Клуби утворюються при школах, Будинках культури, нових мікрорайонах. Мережа їх виявляється дійсно розгалуженою, а професіоналізм і методична

база кадрового складу високі завдяки тому, що в країні немає жодного відомства, що відчуває себе вільним від турбот про виховання. У його організації беруть участь громадськість найширших прошарків, установи культури й спорту, органи народної освіти й охорони здоров'я. Обов'язковим початковим етапом створення клубів є попереднє вивчення інтересів і потреб учнівської молоді.

Найбільш поширеними формами роботи визначені клубні вечори відпочинку, тематичні зустрічі з діячами науки, мистецтва, творчих союзів за програмами, які наперед домовляються з членами клубу. Діяльність клубів направлена в цілому на сімейне, естетичне виховання, заняття спортом, спілкування й відпочинок.

Цікавий досвід роботи підліткових клубів у Швеції. У Стокгольмі їх налічується більше сімдесяти. Підліткові клуби – найважливіша ланка у вихованні й соціалізації молоді, центри розвитку начал демократичного самоврядування й формування діяльної людської солідарності щодо однолітків. У Стокгольмі апробований „Демократичний проект”. У нього включалося десять підліткових центрів дозвілля. В основі експерименту лежала ідея про необхідність переходу до педагогіки співпраці й самоврядування членів клубу, де вони отримали рівні права з педагогами. В основу діяльності клубів покладені три „ні” – расизму, насильству й наркотикам.

Такий новий демократичний стиль відносин солідарності й співпраці зовсім не заважав організації та проведенню таких форм дозвілля, як вечори відпочинку, дискотеки, зустрічі з цікавими людьми, туристичні походи й екологічні екскурсії, навпаки, підлітки поводитися більш розкутими й невимушеними, бачили в педагогах співвиконавців, яким не байдужі їх інтереси, смаки.

В Австралії існують загальнонаціональні молодіжні клуби книги у всіх школах країни. Мета клубів – сформувати читача, який систематично читає, думає, аналізує, прищепити йому навички читання й підняти загальну культуру. Для школярів інститутом дитячої та юнацької літератури видаються

щорічники, серії клубних книг, книжкові касети. Членство в клубах дає можливість учням придбати книги зі знижкою 25%.

В Австралії набула поширення хореографічна любительська творчість. Хореографічні школи, клуби створюються при культурно-просвітніх та дозвіллевих закладах. Учасники хореографічних клубів, гуртків беруть участь у міжнародних фестивалях та конкурсах.

Уся система позашкільної діяльності учнівської молоді США робить великий внесок у вирішення завдань із соціалізації молоді. Особливе місце в системі позашкільної діяльності займають скаутські союзи. Вони пристосовують свою діяльність до нових історичних умов, переглядають форми й методи роботи. У даний час скаутизм широко розвиває клубну діяльність. Американські клуби сьогодні – не тільки центри дозвілля. Вони стали найважливішими компонентами середовища, що ефективно беруть участь у соціалізації особистості, залученні її до норм і цінностей соціального мікросередовища. Завдання клубів полягає в посиленні впливу школи на особистість школяра, її емоційне середовище.

Серед сільської молоді популярні клуби сільських фермерів. Число таких клубів зростає не тільки в сільській місцевості, але й у містах. У зміст роботи цих клубів входить: вирощування молодняку на фермах, консервація овочів, фруктів.

Члени клубів займаються електронікою й автосправою. У даний час у цих клубах зайнято майже 4,5 млн. чоловік; у т.ч. є клуби для хлопчиків (такі клуби відвідують біля 1 млн. чоловік) і для дівчаток (близько 200 тис. чоловік). Американські клуби привертають дітей своєю зовнішньою символікою – емблемою, значками, формою. Так, наприклад, у клубі – Каре «horsehol» (Сан-Франциско), який рекламує і має зв'язок з технологією віртуальної реальності через комп'ютер, члени клубу одягнені в спеціальний одяг (сорочки темного кольору, розмальовані фантастичними картинками). У клубах проводяться зустрічі з цікавими людьми, вечори, аукціони, фестивалі, виставки художньої творчості, концерти та ін.

У США діяльність дитячих і юнацьких клубів різних напрямів служить ефективним засобом профілактики правопорушень неповнолітніх. Американські вчені свідчать про благотворний вплив клубів на підлітків та їх поведінку.

У Німеччині, створюється низка програм для професійної орієнтації молоді, у формуванні й реалізації яких беруть участь державні організації, заклади клубного типу, представники ділових культурно-мистецьких і наукових кіл.

Німецький учений Р. Трептов, вивчаючи досвід підліткових клубів Німеччини, підкреслює, що потенціал клубної роботи залежить від систематичності дозвілєвої діяльності, комплексності, багатопрофільності закладу. Принципами, що визначають ефективність клубної діяльності з учнівською молоддю, є принципи добровільності та систематичності, а пріоритетним завданням клубу має бути поєднання зусиль культурного, соціального, дозвілєвого характеру, спрямованих на адаптацію та соціалізацію особистості.

Для проведення вільного часу в Австрії, на канікулах, у горах діють соціальні молодіжні об'єднання, які організують відпочинок своїх однолітків, організуючи цікаві екскурсії, захоплюючі турпоходи й різні заходи розважального характеру.

Проблему зайнятості учнівської молоді у вільний час у Франції вирішують шляхом створення центрів канікул і дозвілля, що забезпечує повноцінний відпочинок і виховання учнів у їх вільний час. Центрами організуються турпоходи з ночівлями з відвідинами історичних місць. Основна мета Центрів – фізичний, етичний і культурний розвиток дитини.

У розпорядженні дітей знаходяться гімнастичні зали, ігрові й спортивні майданчики, басейни, бібліотеки, різні майстерні, спеціально обладнані кухні для вивчення куховарського мистецтва. Особлива увага

приділяється створенню ігрокток – спеціальних ігрових кімнат. У даний час їх у Франції близько п'ятдесяти.

У виховній роботі враховуються захоплення різних неформальних груп. При Центрі була створена Французька Федерація мотоциклістів, що захищає права байкерів. Федерація вирішує проблеми навчання водіння підлітків на мотоциклах, оплачує податкові мита, видає права на водіння, проводить змагання. Разом з дорослими здійснюються тривалі подорожі на мотоциклах

Необхідно також відзначити, що потужних обертів у Північній Америці, Європі, Японії набуває будівництво штучних зон дозвілля (синтетичні тропіки, емітовані середземноморські поселення, казкові тематичні парки, технічні ярмарки). Таке проведення дозвілля пропонує ознайомитися учнівську молодь зі світовими надбаннями „вдома”, покататися на ковзанах та лижах влітку, оглянути голландське селище в Нагасакі (Японія) тощо.

У Європі сучасне суспільство надає великого значення спорту, різними способами виробляючи в людей бажання ним займатися. Щодня вулицями всіх європейських країн проїжджають тисячі велосипедів, за кермом яких школярі та студенти долають відстані в 7-10 станцій метро, невід'ємною частиною кожного тинейджера є скейтборд або роликові ковзани, на яких вони в усьому обмундируванні влаштовують слалом між перехожими. І майже в кожному подвір'ї можна побачити баскетбольне кільце і мінімайданчик для тренувань вечорами. Хоча, наприклад, німецька молодь обирає півгодинні пробіжки вранці занять гімнастикою будинку на килимі.

Яскравим прикладом досягнутого успіху за багато років проведення всіляких спортивних програм є спортивні клуби Німеччини. Вони вже давно підійшли до більш досконалих форм роботи з молоддю: нові орієнтири стосуються оцінки вищих спортивних досягнень у засобах масової

інформації, а також форм масового спорту. Сільський клуб, нараховує приблизно сотню членів, де є дюжина всяких секцій і де є штатні співробітники і велика кількість громадських працівників. Молоді люди займаються спортом все частіше, різноманітніше і довше. Суспільство стає більш спортивним, однак, при цьому втрачається первинне значення спорту, як засобу підтримки фізичної форми і підвищення тону.

Таким чином, молодіжна політика зарубіжних країн при всьому своєму різноманітті має свої загальні риси, обумовлені приблизно однаковим рівнем розвитку і схожістю проблем у сфері організації вільного часу.

Незважаючи на те, що всі ці країни приклали значних зусиль для покращення умов дозвілля, все ж існують деякі проблеми.

Тривогу викликає те, що сучасна молодь більше уваги приділяє "агресивним формам культури", які розповсюджуються із швидкістю епідемії завдяки поширенню засобів масової інформації, а книга, як джерело духовного розвитку відступає на другий план. Так, у колишньому Радянському Союзі, за даними соціологічних опитувань останніх років, у бюджеті вільного часу молоді книга займає лише п'яте місце, переважають сучасна музика, спілкування, телебачення, заняття за інтересами. У загальному обсязі читання старшокласників класична література лише займає 4,5 відсотки.

Відчуження молоді від книги — це тривожний симптом. За словами французького просвітителя Дені Діро, "коли люди перестають читати, вони перестають міркувати". Американські педагоги також стикнулися з таким серйозним фактом, як повна відсутність у дітей інтересу до читання. Причину такого явища вони вважають у тому, що у США довгі роки формувалося покоління, "яке не читає книжок", а дивиться х телевізор. Високорозвинена індустрія розваг надає молоді широкий спектр можливостей щодо проведення дозвілля, тому приділяти серйозну увагу

читанню, підкреслюють вони, може лише той, хто з дитинства орієнтований на це. І сьогодні в країні налічується до 70 відсотків осіб, які, одержавши середню освіту, в подальшому майже нічого не читають.

Професор Д. Бааке з ФРН говорить про "вторинну неграмотність" як про серйозну соціальну проблему країни. Під цим він розуміє такий стан коли молоді люди навчившись читати та писати, читають так мало, що по відношенню до літератури ведуть себе як неграмотні люди, не сприймаючи її.

В Австрії, згідно з проведеним опитуванням, у культурній сфері 55 відсотки населення країни, що мають обов'язкову шкільну освіту, протягом року не читали жодної книги або в кращому випадку — одну, 67 відсотків населення Австрії, старші за 15 років, протягом року не купують жодної книги. Цей стан "напівграмотності". як його характеризують в Австрії, широко розповсюджений і в нашій країні. У Франції 65 відсотків людей не читають книжок. Більше половини всіх книг, які читають у країні, припадає на частку лише 10 відсотків населення.

Картину бездуховності, яка прогресує, можна доповнити ставленням людей до театру та інших культурно-видовищних закладів. Наприклад у Франції, 87 відсотків населення не ходить до театру, 78 відсотків юнаків та дівчат жодного разу не були на концертах. Ці дані відбивають загальну тенденцію, яка свідчить про те, що все менше людей читають серйозну літературу, найчастіше вони захоплюються розважальними журналами і бульварною пресою, а діти — беззмістовними коміксами з суперменами на обкладинках.

Таким чином, незважаючи на деякі недоліки, кожна з країн доклала значних зусиль для одержання перелічених досягнень. У багатьох з країн створено фонди та організації для розвитку естетичного виховання. Головними завданнями таких організацій є підтримка дослідницької діяльності в галузі гуманітарних знань, проведення культуротворчих заходів,

надання допомоги в реалізації програм з естетичного виховання та художньої творчості, підтримка функціонування дозвіллевих закладів у сільській місцевості. Серед сільської молоді популярні клуби сільських фермерів. Число таких клубів зростає не тільки в сільській місцевості, але й у містах. У зміст роботи цих клубів входить: вирощування молодняку на фермах, консервація овочів, фруктів.

З кожної країни доцільно взяти позитивний досвід, адаптувати до наших реалій сьогодення та використати для покращення стану організації дозвілля молоді у сільській місцевості України. Позитивним, наприклад, є досвід Австралії, де створюються хореографічні школи, клуби при культурно-просвітніх та дозвіллевих закладах, учасники яких беруть участь у міжнародних фестивалях та конкурсах. Американські ж клуби сьогодні – не тільки центри дозвілля. Вони стали найважливішими компонентами середовища, що беруть участь у соціалізації особистості, залученні її до норм і цінностей соціального мікросередовища. У США діяльність дитячих і юнацьких клубів різних напрямів служить ефективним засобом профілактики правопорушень неповнолітніх. Американські вчені свідчать про благотворний вплив клубів на підлітків та їх поведінку. А Німеччина, створює низки програм для професійної орієнтації молоді, у формуванні й реалізації яких беруть участь державні організації.

3. Шляхи вирішення проблемних питань організації дозвілля підлітків у сільській місцевості України та Полтавської області

У нашій країні також приділяється особлива увага уряду, обласної влади, органів місцевого самоврядування для покращення умов проведення дозвілля у сільській місцевості. Завдяки взаємодії всіх рівнів влади, в області вдалося в цілому зберегти мережу сільських клубних закладів.

Станом на початок 2012 року зазначена мережа становить 687 сільських будинків культури, клубів, центрів культури і дозвілля, із них 52 % потребують капітального ремонту. 587 закладів знаходяться у спеціально збудованих приміщеннях, 100 – у пристосованих. У сільській місцевості функціонує 3654 аматорських художніх колективи, у складі яких 37,8 тис. учасників, 102 колективи мають почесні звання «народний» та «зразковий» аматорський.

З метою збереження існуючої мережі сільських клубних закладів, створення сприятливих умов в організації якісного, змістовного культурного дозвілля жителів сільської місцевості, покращення матеріально-технічної бази сільських клубних закладів шляхом проведення капітальних, поточних ремонтів приміщень закладів, впровадження автономного опалення з виготовленням проектно-кошторисної документації, підвищення уваги органів виконавчої влади та місцевого самоврядування до проблем галузі культури на селі розроблено проект обласної Програми підтримки та розвитку сільських клубних закладів на 2012 рік.

Основними завданнями програми є: збереження мережі сільських будинків культури, клубів, центрів культури і дозвілля; проведення

реконструкцій та ремонтів приміщень сільських клубних закладів; забезпечення опалення закладів в осінньо-зимовий період.

Згідно Закону України «Про загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004-2008 роки» затверджену Верховною Радою України від 18.11.2003 № 1281-IV, передбачено здійснення таких завдань:

1. Органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування профілактичних, культурно-просвітницьких, інформаційних та інших заходів за рахунок бюджетних коштів.

2. Збереження та розширення мережі спортивних закладів та закладів культури, що мають на меті організацію та забезпечення змістовного дозвілля, відпочинку, навчання молоді.

3. Налагодження ефективної співпраці органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з дитячими та молодіжними громадськими організаціями у формуванні та реалізації державної молодіжної політики.

4. Формування позитивного ставлення молоді до фізичного та інтелектуального самовдосконалення, морально-етичної поведінки.

У м. Полтаві 12 червня відбулася обласна конференція з обговорення стратегії соціально-економічного розвитку сільських територій «Рідне село» та реалізації Програми соціального розвитку сільських населених пунктів Полтавської області на 2012 рік.

«Село є основою основ», – сказав в інтерв'ю журналістам обласних ЗМІ голова обласної ради Іван Момот. «Завдання влади зробити все для того, щоб село розвивалося, щоб його мешканці мали належні умови для життя, для праці і відпочинку. У минулому році на виконання заходів Програми соціального розвитку сільських населених пунктів Полтавської області нам вдалося залучити більше 133 млн. грн., з яких лєвова частка – позабюджетні кошти. Зроблено багато, але ще більше належить зробити...».

На реалізацію заходів Програми соціального розвитку сільських населених пунктів Полтавської області на 2012 рік використано майже 36 млн. грн. На ці кошти проведено реконструкцію дитячих садків, шкіл, спортивних об'єктів, закладів охорони здоров'я, культури. Активно розвиваються сільські території – Полтавщина першою в Україні прийняла Програму соціального розвитку сільських населених пунктів, має найкращу серед областей сільськогосподарську дорадчу службу, унікальний центр науково-освітнього забезпечення виконання завдань Програми.

На Полтавщині утвердилися й користуються популярністю у населення культурно-мистецькі заходи, які вже стали традиційними в селах, обласні свята: свято кобзарського мистецтва «Взяв би я бандуру» в селищі Велика Багачка, «Роде наш красний» та огляд-конкурс родинних та сімейних ансамблів в селищі Шишаки, «Пісні Бузкового гаю» в селищі Диканька, «Веселої мудрості» та огляд-конкурс читців-гумористів в с. Веселий Поділ Семенівського району, «Осіньне золото» в с. Березова Рудка Пирятинського району, свято народної творчості на Національному Сорочинському ярмарку в с. Великі Сорочинці Миргородського району, «Пісенне джерело» в с. Градизьк Глобинського району, «Гребінчина світлиця» в с. Черняківка Чутівського району, «Квітує, піснями подвиг прославляй, наш Ковпаківський рідний край» в селищі Котельва, «Благословенні ви, сліди мандрівника Сковороди» в селищі Чорнухи, Всеукраїнський фестиваль-конкурс сучасного українського романсу «Осіньне рандеву» .

Проте не кожен населений пункт може продемонструвати такі результати. Забезпечити соціальне становлення і духовний розвиток молоді, реалізувати її конституційні права і свободи може держава спільно з громадськістю.

Більш ефективно вирішувати проблеми, скажімо, здорового способу життя, культурного, соціального та психологічного благополуччя дітей і молоді можна в межах територіальної громади.

На відміну від міста, де школяр чи студент може займатися улюбленими видами спорту, розвивати свої творчі здібності, в сільській місцевості з цим складніше. Там немає мережі позашкільних закладів з відповідною матеріальною базою, професійними кадрами. Гурткова робота в школі не може охопити всі вікові категорії і задовольнити запити. А тому не секрет, що молодь на селі своє дозвілля проводить, як заманеться, особливо у вечірній час. Дана ситуація вже давно потребувала втручання влади.

Організація дозвілля сільської молоді, підвищення її громадської активності вже давно потребує втручання влади. Вирішити проблему самотужки жодна сільська рада не в змозі. Тож як вихід: об'єднати зусилля, тобто кошти різних бюджетів.

Адже за відсутності фінансування майже не проводяться масштабні дослідження, які б могли з'ясувати молодіжні проблеми в умовах трансформації політичної, соціально-економічної систем. Значно скоротилась кількість дослідних центрів, проблемних лабораторій з вивчення сучасної молоді.

Головним завданням органів правління місцевих та селищних рад покращення умов проведення дозвілля у сільській місцевості повинно бути:

– удосконалення системи сезонного оздоровлення сільських дітей і молоді з метою охоплення всіх, хто цього потребує, поліпшення умов і якості оздоровлення;

- створення ще більше можливостей для повноцінного навчання, праці, відпочинку, творчого і фізичного розвитку, соціалізації молодих інвалідів, що проживають на селі;

- створення умов для соціальної, психологічно-педагогічної, медичної, правової підтримки і реабілітації підлітків та молоді з адекватною поведінкою, зокрема шляхом їх залучення до роботи в молодіжних громадських організаціях, участі у фізкультурно-спортивних, туристичних, інформаційних, розважальних програмах і заходах, таборах праці та відпочинку, молодіжних трудових загонах;

- розширення мережі спеціалізованих служб, впровадження в країні системи сільських центрів соціальних служб для молоді;

- активне залучення молоді села до відзначення державних, народних та традиційних свят, удосконалення проведення заходів, присвячених визначним подіям, ювілейним датам вітчизняної історії;

- сприяння діяльності державних та громадських організацій у сфері формування здорового способу життя молоді, збільшенню чисельності сільської молоді, залученої до занять фізичною культурою, спортом, туризмом;

- приділення більшої уваги пропагуванню кращих здобутків національної культури, посиленню підтримки професійної та самодіяльної художньої творчості, діяльності об'єднань, клубів за інтересами, фольклорних народних колективів, ширше залучати до них сільську молодь;

- – сприяння залученню молодих людей до діяльності громадських молодіжних і дитячих організацій на селі;

- організаційна та фінансова підтримка на конкурсній основі програм, проектів молодіжних і дитячих громадських організацій, що спрямовані на соціальний розвиток молодих селян;

- сприяння розвитку волонтерства на селі;

- удосконалення практики надання об'єднанням молоді та дітей у пільгове або безоплатне користування приміщень, споруд та іншого майна, необхідного для здійснення їх статутної діяльності.

Треба сказати, що у переважній більшості сільських рад громади активно включилися у роботу. За короткий час був проведений комплекс робіт. Насамперед визначені приміщення, в основному це бібліотеки. Проведені суттєві ремонтні роботи.

В ході вивчення даної проблеми було проведено дослідження організації дозвілля молоді у сільській місцевості Полтавщини.

Метою даного дослідження вивчення особливостей організації дозвілля підлітків.

Завдання дослідження:

- 1) Підібрати вибірку;
- 2) Розробити діагностичний інструментарій;
- 3) Організувати проведення анкетування;
- 4) Провести обробку даних;
- 5) Зробити висновки.

В опитуванні взяли участь студенти Полтавського національного технічного університету іменні Юрія Кондратюка, в кількості 100 осіб, з них 58 студентів місцевих і 42 студента іногородніх. Ми ставили за мету визначити найбільш популярні види проведення вільного часу, виявити задоволення проведення дозвілля у їхній сільській місцевості.

Результати дослідження наочно проілюстровані на наступних діаграмах.

Діаграма № 1. Наскільки Ви задоволені проведенням дозвілля у Вашій сільській місцевості?

Виходячи з результатів даної діаграми, доцільно зробити висновок, що більшість підлітків частково задоволені проведенням свого дозвілля. Це можна пояснити тим, що сільські місцевості не мають в своєму розпорядженні всіх доступних засобів для організації різнобічного і повного дозвілля для підлітків. В селі багато талановитих підлітків, але недостатньо дозвіллевих закладів, які б сприяли реалізації здібностей, захоплень і інтересів підлітків.

Діаграма № 2. Яким видом діяльності Ви займаєтесь у вільний час?

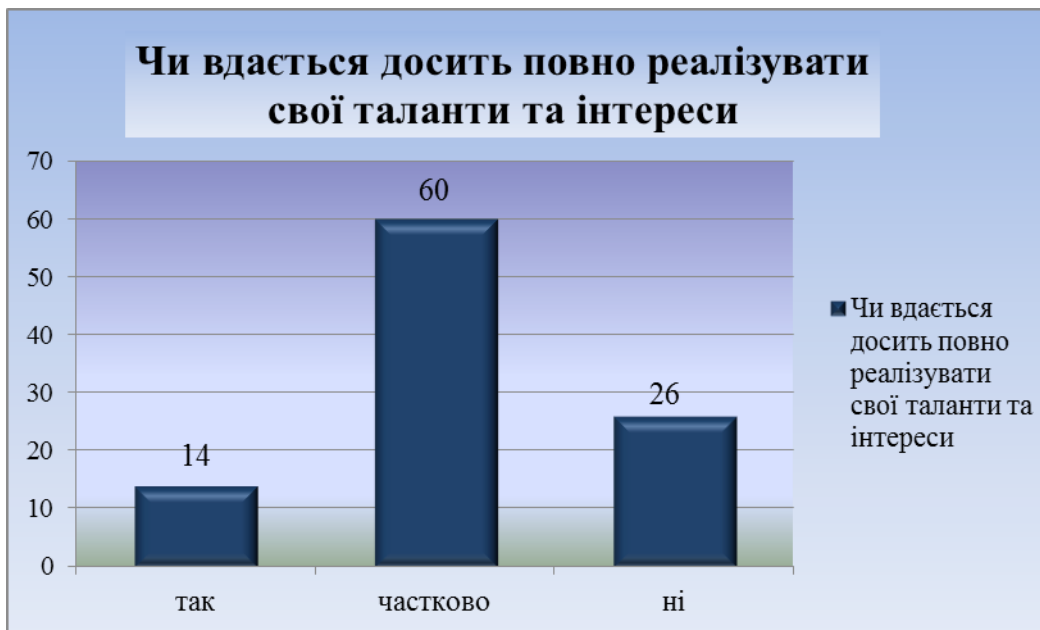
Більшість студентів, які брали участь в опитуванні, досить не одноманітно проводять свій вільний час. Найбільш популярним проведенням часу для студентів є спілкування з друзями (69 %), дивлюся телевизор (50 %) і займаюсь спортом (35%). Менше поширення отримали відповіді - (16 %)читаю книгу, (4,7%)відвідую гурток.

Діаграма № 3. Чи є Ви членом будь-якого гуртка або дозвіллевого об'єднання у своєму селищі?

Велика частина з опитаних (81%) не є членами будь-якого гуртка або дозвіллевого об'єднання в своїй сільській місцевості.

Діаграма № 4. Вам вдається досить повно реалізувати свої таланти та інтереси, вміння, особисті навички та здібності?

З результатів діаграми, можна сказати, що більшість підлітків далеко недостатньо можуть реалізувати свій талант та інтереси, вміння, особисті навички та здібності в даній сільській місцевості (23%).

Діаграма № 5. Чи маєте бажання після отримання вищої освіти повернутися до Вашої сільської місцевості ?

Основна частина опитуваних відповіла, що ні (74 %).

Аналізуючи отримані результати нашого дослідження, ми можемо зробити наступні висновки:

1. Студенти мають чітко сформовану думку з питань організації дозвілля;
2. Дозвілля студентів різнобічне, можливостей для реалізації здібностей, умінь недостатньо;
3. У село не бажають повертатися молоді фахівці, які б активно працювали з дітьми та організовували різнобічний дозвілля;
4. Поширені форми дозвілля: спілкування з друзями, дивитися телевізор та займатися спортом.

Таким чином, підліткам, які проживають у сільській місцевості, ще недостатньо створено умов для розкриття своїх здібностей (секції з катання на ковзанах і футболу в зимовий період, навчання бальних танців, театр і т.д.), показати себе, займатися улюбленою справою.

Висновок

Узагальнюючи вищесказане, дозвілля – це сфера вільної поведінки людини, можливість вибору дозвіллевих занять і в той же час цілеспрямованість самого процесу дозвілля, який охоплює мистецтво, гру, спілкування, розваги, художня творчість і т.д.

Дозвільна сфера дає дитині можливість займатися улюбленою справою, зустрічатися з цікавими людьми, відвідувати значущі для нього місця, бути учасником важливих подій.

У процесі дозвілля дитині набагато простіше формувати поважне ставлення до себе, навіть особисті недоліки можна подолати за допомогою дозвільної активності.

Дозвілля може стати могутнім стимулом для розвитку особистості. У цьому укладені його прогресивні можливості. Але дозвілля може перетворити на силу, що калічить особистість, деформує свідомість і поведінку,

призвести до обмеження духовного світу і навіть до таких проявів асоціальності, як пияцтво, наркоманія, проституція, злочинність.

За результатами дослідження, ми прийшли до наступних висновків: студенти мають чітко сформовану думку з питань організації дозвілля; дозвілля студентів різнобічне, можливостей для реалізації здібностей, умінь недостатньо; у село не бажають повертатися молоді фахівці, які б активно працювали з дітьми та організовували різнобічний дозвілля; поширені форми дозвілля: спілкування з друзями, дивитися телевізор та займатися спортом.

Здійснюються заходи щодо залучення молоді до виконання програм соціально-економічного розвитку району, програм збереження і відтворення довкілля, об'єктів культурної спадщини, розвитку краєзнавчого руху, впровадження зеленого сільського туризму.

На Полтавщині розвиток культурно-дозвільної діяльності в сільській місцевості, збереження і розвиток традиційної культури регіонів у сфері культури та туризму повинен базуватися на підставі Програми розвитку сільських територій Полтавської області на період до 2020 року.

Програма розвитку сільських територій Полтавської області повинна вирішити наступні завдання :

1) забезпечити подальший розвиток закладів культури, шляхом запровадження нових форм їх діяльності;

2) сприяти широкому доступу до зазначених закладів сільських жителів з наданням пільг малозабезпеченим верствам;

3) сприяти збереженню та активному пропагуванню історико-культурної спадщини, відродженню та охороні об'єктів історичної, природної та культурної спадщини сільських територій;

4) сприяти розвитку декоративно-ужиткового мистецтва (вишивання картин, гончарство, різьба по дереву, розпис виробів, виготовлення виробів з лози) та проведенню культурно-мистецьких виставкових заходів;

5) поліпшити кадрове забезпечення закладів культури;

б) здійснити розвиток сільського аграрного туризму, народних промислів, підприємництва тощо;

7) забезпечити виконання державних, регіональних та місцевих програм у сфері культури в частині обслуговування сільського населення.

Джерелами фінансування Програми розвитку сільських територій Полтавської області на період до 2020 року є державний бюджет, обласний бюджет та місцеві бюджети.

Індикаторами ефективності виконання Програми розвитку сільських територій Полтавської області є:

- кількість місць у клубних закладах на 1000 населення;
- культові споруди (одиниць з розрахунку на 100 осіб);
- кількість суб'єктів туристичної діяльності (зелений туризм).

У сфері фізичної культури і спорту заходи Програми розвитку сільських територій Полтавської області на період до 2020 року доцільно спрямувати на:

1. Проведення районних, обласних та участь у республіканських спартакіадах для сільських жителів;

2. Створення умов для занять фізичною культурою за місцем проживання та в місцях масового відпочинку шляхом створення нових фізкультурно-спортивних закладів, зміцнення їх матеріально-технічної бази;

3. Фінансове, матеріальне та кадрове забезпечення таких закладів;

4. Створення умов для занять фізичною культурою і спортом сільського населення шляхом:

- будівництва спортивних майданчиків з синтетичним покриттям;
- відновлення роботи районних рад фізкультурно-спортивного товариства;

- введення посад інструкторів з фізичної культури і спорту при сільських та селищних радах.

- створення на базі спортивних споруд сільськогосподарських підприємств та сільських шкіл оздоровчих груп, спортивних шкіл з урахуванням вікових груп сільського населення, доведення до 2020 року частки

осіб, що займаються фізичною культурою, до рівня 15 відсотків загальної чисельності сільського населення.

Індикаторами ефективності виконання заходів Програми розвитку сільських територій Полтавської області у сфері фізичної культури і спорту доцільно визначити:

- кількість населення, що займаються всіма видами фізкультурно-оздоровчої роботи, %
- кількість стадіонів, одиниць.

Виконання Програми розвитку сільських територій Полтавської області забезпечить духовне відродження народу України та зверне особливу увагу до світу цінностей молоді як майбутнього країни, гаранту суспільного прогресу.

Список використаної літератури

1. ЗУ «Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004-2008 роки» Верховна Рада України; Закон, Програма від 18.11.2003 № 1281-IV.
2. «Про схвалення Концепції проекту Загальнодержавної цільової соціальної програми «Молодь України». Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Концепція від 11.06.2008 № 825-р
3. ЗУ «Про культуру», Від 22.08.2012 р.№ 900.
4. Наказ Міністерства культури України від 01.08.2012 № 823 «Про затвердження примірних штатних розписів державних та комунальних музеїв, заповідників та закладів музейного типу».
5. Указ Президента України від 2 грудня 2005 року № 1688 «Про Положення про Міністерство культури і туризму України».

6. Основні положення щорічної доповіді Президента України, Верховної Ради України, про становлення молоді в Україні за підсумками 2004 року.
7. Розпорядження голови Полтавської обласної державної адміністрації.
8. Немов Р.С. "Психологія" книга 2-М. видавництво "Владос" 2004-240с.
9. Григор'єв С. І., Гусякова Л. Г., Гусова С. А. «Соціальна робота з молоддю», Підручник для студентів вузів. М., 2006.
10. «Основи соціальної роботи», Учеб. посібник / За ред. Н. Ф. Басова. 2-е вид., Испр. М., 2005
11. Биков В. В., Парамонов А. І. «Розвиток підприємництва в молодіжному середовищі», Навчальний метод. посібник. М., 2009.
12. Вікторов А. Дозвілля - справа серйозна // Виховання школярів. № 5. 2010 - 110с.
13. Гур'янова М.П. Сільська школа та соціальна педагогіка. (Посібник для педагогів) - Мн.: Амалфея, 2000-448с.
14. Лідерса А.Г. Психологічний тренінг з підлітками. Учеб. Посібник для студентів вищ. Учеб. Закладів. - М.: Изд. Центр "Академія", 2003-256с.
15. Шептенко П.А., Вороніна Г.А. Методика і технологія роботи соціального педагога: Учеб. Посібник для студентів вищ. пед. навч. закладів / За ред. В.А. Сластенина, - М; Вид. Центр "Академія", 2002.-208с.
16. http://softacademy.inpu.edu.ua/Programs/Organizacia_vilnogo_chasu/part_2_3.html
17. http://tourlib.net/books_ukr/bocheluk23/htm